

Nolemjot stādīt koku, jūs noteikti iztēlojaties tā krāšņumu nākotnē un ar nepacietību gaidāt, kad koks izaugs, lai priecētu jūs ar savu krāšņumu, aicinātu pie sevis dziedāt putnus un dotu patvērumu karstā laikā. Bet kāpēc gaidīt ilgas gadus, ja to var atrisināt, iestādot liela izmēra koku. Turklāt jums vairs nav vajadzīgi īpaši sagatavoti dārgi stādi. Jūs varat izvēlēties jebkuru koku, ja tā saimnieks ir gatavs to jums dot un pārvest šo koku pie sevis. Mēs jums saudzīgi palīdzēsim pārstādīt jebkura lieluma koku.

Pārvest lielu augošu koku no vienas vietas uz citu parasti ir grūts uzdevums. Grūtība slēpjas izrakšanā, iekraušanā, transportēšanā un pārstādīšanā jaunā vietā. Parasti lielu koku pārstādīšana ir saistīta ar vairāku tehnikas vienību piesaistīšanu: ekskavators, pacelšanas krāns, pārvešanas transports. Process ir darbietilpīgs, bet mēs spējam sarežģītus darbus padarīt vienkāršus.

Aktīvi iesaistoties koka pārstādīšanas procesā, jūs varat palīdzēt savam kokam augt veselīgam un skaistam. Pirmais uzdevums ir pareizi izvēlēties koka stādīšanas vietu - jānoskaidro pārstādāmā koka augstums pieaugušā vecumā un šādā attālumā jāatkāpjas no jebkurām būvēm. Tas dos nepieciešamo telpu kokam un veidos vizuāli pievilcīgu ainavu.

Koka izvēle

Koka sakņu sistēma zem zemes ir tik pat apjomīga kā koka vainags virs zemes. Ja nevēlaties daudz rūpēties par pārstādīto koku, tad sakņu kamols jāsaglabā vainaga lielumā; ja pārstādot koku apcirtisiet $\frac{1}{4}$ sakņu kamola, saglabāsiet 90% iespēju kokam izdzīvot; apcērtot $\frac{1}{2}$ sakņu kamola, jūs vēl ar vien varat saglabāt 90% iespēju kokam izdzīvot, ja spēsiet par to labi parūpēties. Ja koks tiek stādīts sausā vietā, jums būs jānodrošina pastiprināta laistīšana ātrākai koka augšanai. Ātri augošiem kokiem ir lielāka iespēja izdzīvot par lēni augošiem kokiem. Koku šķirnes izvēle ir atkarīga no mērķa, ko vēlaties sasniegt stādot koku:

- vai koks piesaistīs putnus?
- vai koks dos ēnu?
- vai koks aizsegs neglītu skatu?
- vai koks uzlabos īpašuma izskatu?
- vai koks izcels kādu noteiktu dārza zonu?

Kokiem jārada interesanta ainava dažādos gadalaikos.

Koka stādīšana

Koka pārstādīšana turpinās līdz brīdim, kamēr koks atgriežas ierastā augšanas ritmā. Šis periods caurmērā ir 3 gadi (bet var būt no 2 līdz 8 gadiem). Lai sasniegtu vislabāko rezultātu, jāpievērš uzmanība stādīšanas detaļām.

Rūpes par koku

Rūpējoties par koku, jums jāņem vērā šādas svarīgas lietas:

- mēslošana
- mulčēšana
- laistīšana
- vainaga veidošana
- atsiešana
- ietīšana

Mēslošana

Mēslošana parasti nav vajadzīga, kamēr koks sāk atkopties no pārstādīšanas šoka un iesakņojas savā jaunajā vietā. Parasti tas aizņem vismaz vienu gadu.

Mulčēšana

Mulčēšana ir ļoti svarīga vairāku iemeslu dēļ. Mulča neļauj augs nezālēm, sausā periodā saglabā mitru augsni, neļaujot ūdenim aiztecēt un palielina ūdens saglabāšanu vieglā un smilšainā augsnē. Mulča palīdz saglabāt un regulēt augsnes temperatūru. 7-10 cm bieza mulčas kārtā var palielināt dārza estētisko vērtību, vienlaicīgi aizsargājot koka pamatni no ievainošanas ar pļaušanas tehniku, jo mulča ap koku novērš vajadzību pļaut zāli tuvu kokam. Mulča samazina arī koka sacensību ar zāli, jo zāliens atņem kokam vērtīgas barības vielas un mitrumu. Īpaši jāuzmanās, rokot augsni tuvu kokam.

Kad mulčēt

Mulču var lietot jebkurā gadalaikā, kad tiek stādīts koks. Labākais laiks ir pavasara vidū, kad augsnes temperatūra ir pietiekama sakņu augšanai. Ja mulčēsiet par agru, mulča turpinās saglabāt zemu augsnes temperatūru un sakņu augšana var tikt aizkavēta.

Kā mulčēt

Mulčas kārtā jābūt 5-10 cm biezumā, tīrā augsnē bez nezālēm. Mulčas kārtu nevajag bērt biežāku par 10 cm. Pirms mulčēšanas svarīgi ir izravēt visas nezāles. Neberiet mulču tuvāk par 30 cm koka stumbram.

Mulčas veidi

Dārzkopji dod priekšroku organiskai mulcai, kā visvairāk saderīgai ar koku. Kā mulča var tikt izmantoti dažādi organiski materiāli. Mizu mulča un šķelda ir divi visbiežāk izmantotie mulčas veidi. Var tikt izmantotas arī priežu skujuas.

Ir arī dažādi neorganiski mulčas materiāli. Piemēram, plastmasa rada labu šķērsli nezālēm. Tomēr, plastmasa traucē normālu skābekļa un ūdens piegādi koka saknēm. To lietojot sakņu sistēma var izveidoties ļoti sekla un sausuma periodos koks nesaņems vajadzīgo mitrumu. Kategoriski nav ieteicams lietot melnu plastmasu. Nezāļu nomākšanai ir pieejami dažādi risinājumi ar audekla palīdzību. Atšķirībā no plastmasas tie nodrošinās normālu ūdens un skābekļa apmaiņu. Šos materiālus sauc par ģeotekstilu vai nezāļu barjerām, un klāj tieši uz augsnes. Mulča tiek klāta uz šiem audekliem. Šāds risinājums ir pierādījis sevi kā labs, lai atturētu nezāles no augšanas un saglabātu augsnes mitrumu.

Laistīšana

Mitrumam ir nozīmīga loma koka augšanā. Taču pārāk daudz mitruma var izraisīt nopietnus koka bojājumus. Nepieciešamais mitruma daudzums ir atkarīgs no koka sugas un stādīšanas laika.

Pareizā stāda izvēle

Pareizas koka sugas izvēle ir svarīga, lai izvairītos no īpašām laistīšanas prasībām. Ieteicams izvēlēties kokus, kas ir atbilstoši videi, kurā tiem būs jāaug. Vislabāk izvēlēties apkārtē augošas sugas.

Laistīšana stādīšanas laikā

Lai nodrošinātu pienācīgu augsnes mitrumu, laistīšana jāveic drīz pēc stādīšanas. Pēc pirmās laistīšanas, jums turpmāk jānodrošina pietiekams mitrums (ja vien nav bijis pietiekams lietus), lai saglabātu augsni mitru. Kritiskie mēneši laistīšanai ir no maija līdz septembrim.

Laistīšana pēc iestādīšanas

Lielāko daļu koku ir jālaista 2-3 gadus ilgi pēc pārstādīšanas, lai nodrošinātu pietiekamu augsnes mitrumu un ļautu attīstīties sakņu sistēmai. Agrāk valdīja uzskats, ka jāveido padziļinājums ap koka stumbru kur ūdenim uzkrāties. Taču jaunākie pētījumi liecina, ka šī prakse faktiski mudina saknes augt esošā sakņu kamolā nevis izvērsties apkārtējā augsnē. Tas paildzina laiku koka attīstībai. Tamdēļ ieteicams laistīt gan pārstādītā koka sakņu kamolu, gan koka apkārtni.

Lai noteiktu augsnes mitruma līmeni, paņemiet nelielu daudzumu augsnes pie sakņu kamola malas un saspiediet to. Ja veidojas mitra lipīga bumba, augsne ir pārāk mitra. Ja augsne drūp kā krīts, tā ir pārāk sausa. Laistīt nepieciešams caurmērā ik pa divām nedēļām, ja nelīst lietus, lai saglabātu mitru augsni vismaz 10cm dziļumā.

Mālaina augsne mēdz slikti žūt. Ja jums ir šāda augsne, uzmanieties no pārļaistīšanas, kas var izraisīt sakņu pūšanu, jo ir nepietiekama augsnes aerācija. Šāda pārļaistīšana var izraisīt koka bojāeju. Un otrādi, ļaujot kokam novīst un lapām dzeltēt, var būt par vēlu, lai koku glābtu ar laistīšanu.

Ieaugušu koku laistīšana

Pārstādīts koks, kas jau ir audzis vismaz gadu, var tikt laistīts ar zāliena smidzinātāju. Ūdenim tad ir pietiekami mazs ātrums, lai tas neaiztecētu no laistāmās zonas. Nav jālaista katru dienu, tas var sabojāt koku, nosmacējot saknes. Laistīšanas biežumu izvēlaties atkarībā no sausuma. Parasti reizi 1-2 nedēļās ir pietiekoši.

Lielākā daļa koka sakņu nav ļoti dziļi (10-30 cm dziļumā) un dziļās saknes pašas no augsnes saņem ūdeni, ja tā ir pietiekoši augsnes virskārtā. Augot kokam, arī tā saknes izplešas vismaz tik plaši cik augsts ir koks, un daudzos gadījumos pat tālāk. Tāpēc racionāli ir vienmērīgi laistīt visu pagalmu, lai jūsu būtu droši ka koks ir pietiekoši padzēries. Ieteicams katrā laistīšanas reizē to darīt no citas koka puses, tādējādi taupot ūdeni.

Vainaga veidošana

Zaru zāgēšana, jo īpaši jauniem kokiem, palīdz veicināt veselīga koka augšanu ar labu vainagu. Padomājiet par koku savā ierastā vidē - mežā. Tur koks sacenšas ar citiem kokiem. Tas ir spiests aug ātri uz augšu, jo apkārt parasti ir ļoti maz vietas. Mākslīgos apstākļos koka augšanai ir daudz vairāk vietas un mazāka sacensība. Tāpēc koki veido plašākus vainagus, kā mežā. Vainags bieži izveidosies nepareizs, ja koku atstāsiet novārtā. Koks attīstīs bīstamus zarus, kas galu galā var novest pie priekšlaicīgas koka bojāejas. Koku vainagu veidošanas priekšrocības:

- veicina labu zarojumu
- uzlabo sliktu zarojumu
- samazina bīstamību
- uzlabo kopējo veselību, atbrīvojoties no sausiem un slimiem zariem
- dod iespēju kokopim apsekot koku tuvāk, kā tas iespējams no zemes.

Vainaga veidošana pārstādot

Pārstādot koku, bojātie zari jānozāgē. Kad koks ir ieaudzis (līdz vienam gadam pēc stādīšanas) tā vainags ir jāizkopj, likvidējot konkurējošās galotnes, izretinot ātri augošos zarus un kopumā izveidojot pareizu vainagu. Svarīgi ir apgriezt jaunā koka zarus, lai izveidotu spēcīgu vainagu. Tas ļauj izvairīties no dārgas problēmas, kas radīsies nākotnē, ja kokam ļausiet augt ar defektiem.

Daudzas koka problēmas un tā apkopšana var tikt viekāršota, zinot konkrētā koka augšanas paradumus. Noskaidrojiet, cik ātri un cik liels koks parasti aug. Piemēram, lielus kokus nestādiet tieši zem elektrības līnijām. Koks augs un traucēs, tāpēc tiks apzāgēti tā zari un galotne. Tas var iznīcināt koka dabisko augšanas procesu un novest pie agras bojāejas. Pašu spēkiem iesakām veikt sava koka kopšanu tik tālu, cik varat aizsniegt no zemes, lai nepakļautu sevi traumām. Aaugstumā un ar lieliem zariem ļaujiet darboties pieredzējušam kokkopim ar atbilstošu aprīkojumu.

Aizsardzība pēc vainaga veidošanas

Noteikti esat dzirdējis par ieteikumu pārklāt svaigas koka brūces ar potvasku vai citu līdzīgu materiālu. Tika uzskatīts, ka tas novērš pūšanu izraisīšu infekciju. Pētījumi ir pierādījuši, ka visi šobrīd pieejamie brūču apstrādes paņēmieni neko nedara, lai novērstu koka bojāšanos, un daži pat kalpo kā barības avots mikroorganismiem. Apstrādāta brūce var aizturēt mitrumu, bojājot koku mikroorganismu ietekmē. Kosmētiskos nolūkos var izmantot pārklāšanu ar netoksiskiem brūču kopšanas līdzekļiem.

Atsiešana

Atsiešana ir nepieciešama pārstādot kokus ar kailām saknēm vai kokus no stādaudzētavām, kur tie vairākkārtīgi pārstādīti un sakņu sistēma nav liela. Izmantojot mūsu pakalpojumu, vairumā gadījumu, sakņu kamola izmērs un svars ir pieteikoši liels, lai noturētu koku vietā. Atsaites kokam jālieto tikai tad, ja tas ir nepieciešams, piemēram, ja saknes nav stabilas vai klajā vietā koku var izkustināt stiprs vējš. Atsaites ir svarīgi pareizi uzstādīt, lai nekaitētu kokam. Svarīgi ir neturēt atsaites pārāk ilgi, lai saudzētu koku. Pētījumi rāda, ka koks bez atsaitēm faktiski iesakņojas un aug ātrāk, kā atsiets koks.

Aptīšana

Koka stumbra aptīšana jāveic tikai nepieciešamības gadījumā. Tas ir svarīgi plānas mizas kokiem, kas pakļauti grauzēju uzbrukumiem. Vislabāko padomu šeit dos kokkopis. Ja jūs aptinat stumbru, izmantojiet sintētiskus materiālus. Tie ir paredzēti, lai ļautu koka stumbram elpot. Atcerieties savlaicīgi noņemt stumbra apsēju, lai nesabojātu koku.

